

ki te mangere ki te kuware, ki te puhoi, ki te maumau taonga ki te kore awhina, ka mate te whenua, ka riro i te pakeha. Ko te tu o te tangata o Ngati-Porou, he ngāio he pakari. Kaore o Ngati-Porou tangata tetere. I penei ai te whakatupu o te tangata na te taikaha o te ahua o te whenua; ma te kori ratou ko tana whanau ki te kai ki te pueru. I tino tika mo Ngati-Porou te kupu ma te heke o te kakawa i te mata ka kite ai te tangata i te kai. Ko te whenua o te Kotimana he tino titohea na konei i kaha ai tera iwi k te mahi, i tohunga ai ki te penapena te taonga. Kei te mau tonu te hihiko, te mataara o Ngati-Porou inaianei, a ko etahi o nga taitamariki tonu, ma te kakama, ma te mamahi, ka whiwhi ai te tangata kei te mau tonu te matakana. I te karanga o te riri he nui te ope o Ngati-Porou, a tokorua ona apiha e tiraha mai ra i te whenua: ko Rewhетенeti Henare Kohere, mokopuna a Te Mokena Kohere raua ko tona iramutu ko Kapene Pekama Kaa. He iwi piri-pono Ngati-Porou engari mei puta te hia-hia muru o te Kawanatanga, e rite ano tenei iwi ki Taranaki ki Waikato.

Ko tetahi take ano i piki ai, i kaha ai a Ngati-Porou na te ngakau nui ki tenei taonga nui a te pakeha ki te matauranga. Ko nga iwi nunui katoa o te ao, ko nga iwi kaha, he iwi matau. Kaore he painga o te poauau ahakoa pakari te tinana.

I nga tau i a au i Te Aute nui noa ake nga tamariki o Ngati-Porou i te kareti i o Heretaunga ahakoa kei Heretaunga tonu a Te Aute. I era ra i te kino, i te pakeke o nga huarahi, me mahi nui to Ngati-Porou tamaiti ka tae ki Te Aute. Ma te hoiho i Waiapu ki Turanga, ma te tima atu i reira ki Nepia. Ma te kaupuke heera ranei ki Turanga. I ki Apiranga Ngata i to ratou na haerenga ki te Aute tata pan te rua-wiki ka tae ratou. I enei ra he tamariki o Ngati-Porou kei nga kareti nunui o Niu Tireni ara kei te university, kei nga kareti ahu-whenua i Hawkesbury (Ahitereira) i Lincoln. Kua tu ona tamariki hei roia, hei takuta, hei kai-whakaako kura, hei kai-umuniho, hei Tici Pi, hei kaunihera kaati, hei menetia kamupene hokohoko hei hekeretari hei ripoata nupepa pakeha, he tokomaha he kai-whakamaori, tokotoru o ona minita kua puta i te turanga tuawha, he neehi, he tokomaha kei nga tari, he kai-tangotango mihini, he tohunga tirotiro kirimi he menetia teihana hipi, he kai-hokohoko toa, he parakimete, he tui-tera, he kamura. Ko etahi o nga tamariki i tae ki te kareti ako mahi i Ahitereira kua whiwhi ki nga tohu H.D.A., H.D.D., mo nga tikanga e pa ana ki te ahu-whenua; kua whiwhi etahi ki te LL.B., he tohu roia; ko Apirana Ngata raua ko Waipaina te Awarau kua whiwhi ki te tohu M.A. Heoi ano nga Maori kua whiwhi ki tenei tohu nui o te matauranga. Mea ake nei pea ka whiwhi Apirana Ngata